

מי אורב לילדים?

בשעת השירים: אורב, עט, מסתופף, משמיק, שולף, נס, מתהילל, גומל, משתכר, מלות תואר פשטניות ב' סגנון האגדה, כ"רצ" ו"טוב", כ"אכזר" וכ"שפל רוח" הוזרות ו' ושנות בשירים רבים.

בד בבד עם השגותי על השקפת צילמה של המשוררת, ועל הנאיביות המילולית של האיר והחושך, המגי" עה לא פעם לסירבול מליצי מאולץ, ניכרת בשירים רוח פיוט של אמת, יש לה, ליוכבד בך שלום, מה לומר, והיא אומרת זאת בכשרון ובשליטה מלאה בלשון, הדימויים והתיאורים הם רבי מעוף ועצמה — תכונה אשר כשלעצמה מעידה היא על שירה שיש בה ערך.

צביה גינור

ב תיאורים פלאסטיים ובצבעים כהים מתגלה הלך־רוח של מאבק בין כוחות האור והחושך בשיריה של יוכבד בן־ש' ל'ום. למרות הצהרחה, כי "בפכתון / אני עושה דרכי על פני / ימים ונחלים" (עמ' 7), יש פה נסיון לשכנוע עצמי; נסיון להאמין, כי האמת המרה, המציאות הקודרת אמנם ידועים למשוררת והיא תעשה דרכה ביניהם וידה על העליונה, המסתבר מן השירים עצמם עומד בניגוד להצהרת המשוררת, שכן, העולם כולו מתחלק לרודפים ולנרדפים "ואיש מופה־איבה / אורב לילדים" (עמ' 23) מאחורי כל התגלמות של הטבע מסתתר "האורב", אורב זה לובש צורה ופושט צורה, ממשיך ומופיע ברובם של עשרים ותשעת השירים המכונסים בקובץ, הנרקיס השחור העולה על כל שאר הפרחים בגפלאותו נופל קרבן ל"ידודונים" המטבעת אותה "ורק הקרפרים עצרו / לבכות לו ולספיד" (עמ' 9). מיל גג־הפנסיון הבוחק בלבן רוכצת עיר וזימותיה, הרוח הרע לוחש למלאך החינור לקום ולברוח, הילד הלוקט הלוקי־אבנים נרדף על־ידי זקנתו ועוד כהנה וכהנה.

ובאשר מוכיחה המשוררת בקי אותה במציאות האמיתית של ער למנו, היא מוסיפה להגית, כי די לה בבקיאות זאת כדי להשתכנע ול־שכנע בפכהונה, אין טעם וצורך למבקר להתדיין עם השקפת־עולמו של המשורר, אולם ברור לנו, כי יש גרעין של תמימות, ואולי אף ילדותיות, בהשקפת־עולם פסימיס־טית כערובה לפכתון.

אין נבהינת ראיית־שהירות מן האבטחה לבגרות, או לריאליזם, יתר על כן, ההלוקה המדוקדקת כל כך לרודפים ונרדפים מסיבה את תשו־מת־הלב אל הפשטנות שבגישה זו מחשבתית, התימאטיקה בשירים מגוונת אך למראית־עין, רבים מהם כתובים בלשון סיפור או אגדה, ובמרכזם מלך עני, היילים, נרקיס שחור, וחינוק המתבונן באופן פעיל בתחרות הגלאדיאטורים, גם שירי ה"עלילה" וגם השירים הפסבדו־ליריים עוסקים בסופו של דבר בתיאורי המאבק שהוזכר למעלה, מכאן נובצת השדגות עקרונית, ש' מגלה המשוררת לגבי כל הפץ: הכל מערימים ומתעזים בכל.

השימוש בלשון מרובת פעלים יוצאים ותארים מודגשים מציין שירה זו כדינאמית במיוחד, כמעט אלימה, אב, למשל, נרשום את ה' פעלים בשיר "אהר הצוח" (עמ' 11) התגלה מערכת יחסים עזים והרופים בין הרוח הרע, ה' מלאך החינור, הסמלים, הנאבקים • שירים מאת יוכבד בן־ש' ל'ום בהוצאת "עקד", תש"ל.